

"Bana her gün balık vereceğine balık tutmayı öğret" şeklinde çin çıkışlı bir özlü sözü hemen hemen duymayanınız kalmamıştır. Bir kez balık verirken bir kez doyurursun karnını; bir kez balık tutmayı öğretirsen, hep doyar karnı. Çocuklarımıza küçük yaşlardan itibaren sorumluluk vermeliyiz. Zamanında görev ve sorumluluk verilmeyen çocuklar, çok üstün zekalı olsa bile sorumluluk hissini taşıyamıyorlar. Kaç yaşına gelseler de büyüyemiyorlar. Çocuk istediğin gibi değil, yetiştirdiğin gibi olur. Aşırı iyi anne baba olmaya çalışmayın. Çocuğunuza her şeyi hazır olarak vermeyin; yoksa sürekli yardım bekleyen, kendi beceri ve yeteneklerine güvenmeyen bir insan haline gelir. Gerçek sevgi çocuğun her şeyini kolaylaştırmak değil, çabalarına saygı göstererek gelişmesine, hayata hazırlanmasına ve sürekli bize güveneceğine, kendine güvenmesine imkan sağlamaktır.

Sorumluluk duygusuyla ilgili ilginç örnekler var;

Ayşe çok çalışkan bir öğrenciydi ve ergenlik döneminde anne-babasına hiçbir problem çıkarmamıştı. Ayşe üniversiteyi kazanıp İstanbul'a gitti. Ailesi, Ayşe'nin başarısının artarak devam edeceğini düşünürken Ayşe ilk

senesinde derslerinin çoğundan kaldı. Ailesi bu durum karşısında çok büyük bir hayal kırıklığı yaşadı. Neden? O güne kadar Ayşe'nin yapması gereken bütün görev ve sorumlulukları anne yapmıştı. Çamaşırları yıkamak, ayakkabıları boyamak, alışverişe çıkmak, ütü yapmak gibi rutin işler onun ders çalışmasını engelleyen büyük işler haline geldi. Ayşe ikisini bir arada yapamadı. Çünkü o sadece ders çalışmaya programlanmıştı. Ayşe ilk defa kendi ayakları üzerinde durmak zorunda kaldığı için sonuç böyle oldu. Nihayet anne Ayşe'nin yanına taşınmaya mecbur kaldı. Geline nokta; anne İstanbul'da kızının yanında, baba İzmir'de işinin başında.

Çocuğunun 21 yaşında olmasına rağmen hala sabahları kendisi kaldıran anne, sonunda çocuğuna çalar saat aldı ve artık çocuğu kendisi kalkıyor.

Ali bir gün dışarıda top oynarken top karşındaki evin camını kırmıştı. Babası ; "Camın parasını nasıl ödemeyi düşünüyorsun", dedi. Ali de üzgün bir şekilde "harçlığımdan kes", dedi. Ali dersini almış ve üzgün bir şekilde dururken dedesi onu yanına çağırdı ve yavaş bir sesle Ali'ye "Gel oğlum! Sen babanın dediklerine bakma, ben camın parasını veririm, canını sıkma", dedi. 5

dakika geçmeden o üzgün ve küskün Ali aynı yerde yine top oynamaya başladı. Böylece babasının vermek istediği sorumluluk duygusu boşa gitmiş oldu.

Bir çocuk 6 yaşında ve tavuk eti yiyemiyor, ağzında geveleyip dışarı atıyor, tam çiğneyip yutamıyor. Çünkü tek çocuk olduğu için bekleğinden beri hep püre şeklindeki besinlerle beslenmiş, ona dişlerini kullanma fırsatı vermemişler.

Çocuk resim dosyasını evde unutuyor ve eve telefon ediyor. Annesi de hemen okula çocuğun resim dosyasını götürüyor... Keşke getirmeseydi. Çocuk öğretmeninden azar işitirdi, sorumluluklarını yerine getirmeyi öğrenir, unutmamayı öğrenirdi.

İyi niyetli bir insan, bir gün doğada gezerken kozasından çıkmaya çabalayan bir kelebek gördü ve kelebeğin yardımına koştu. Kozanın liflerini sıyırdı, kozayı araladı ve kelebeğin kozadan çıkmasını sağladı. Ancak sonra kelebek uçamadı. Aslında kelebeğin kanatları kozadan çıkma çabalarıyla güçlenir, kaslarını geliştirir ve onu uçuşa hazırlar. Kelebek hiçbir zaman gerçekten uçamadı, özgürlüğü tadamadı.

Çocuk çok kötü bir şekilde yere çarpmamışsa ve çarptıktan sonra kötü görünmüyorsa bırakın kendisi kalsın.

Diyelim, çocuğunuz hiç yapmadığı halde o gün sabah yatağını toplamış. Hemen onu yakalayın. Bu fırsatı kaçırmayın. "Aman benim çocuğum ne güzel yapmış. Sabahleyin kalkmış, yatağını toplamış. Aferin. Ne kadar mutlu oldum bilemezsin..." gibi sözler söyleyin. Ertesi gün bakın çocuğunuz büyük ihtimalle yine yatağını toplamış olacaktır.

Anne babaya; "Yemek hazırla, işe git" diyen yok ama onlar vazifesini yapıyorlar. Aile içerisinde hep birlikte bir planlama yapılabilir. Pazara, çıkmak, çöp dökmek vs. Bunları kimler yapsın? Bunları tek tek yazıp bütün aile üyelerinin üzerine almış oldukları görevi yerine getirmelerini isteyebilirsiniz. Çocuğunuzun her işini yaparsanız erken ihtiyarlar ve sinir sahibi, asabi bir insan olursunuz.

Küçükken çocuğumuzun her işini kendimiz yapıp, büyüyüp yapması gereken şeyleri yapamayınca da 'Çocuğum kazık kadar adam oldun,

hala bir baltaya sap olamadın!' dememeliyiz.

Çocuğu fazla eleştirme, ondan fazla şeyler bekleme ve mükemmel olmasını isteme davranışları kadar çocuğa karşı aşırı hoşgörü ve çocuğu aşırı koruma davranışları da çocuğun özgüven sahibi olmasını zorlaştırır. Anne babaların tutumları çok önemli. Ya Edison'un anne babası da aşırı iyi olsaydı? Ya onu zorluklara karşı hazırlamasaydı? Ya da Edison'un yaptıklarını beğenmeseydi? O zaman 'Edison' olamazdı. Edison 2000 deney yaptıktan sonra elektriği bulmuştu. Yani pes etmedi. İsrarla, azimle ve yılmadan. Çocuğumuza özgüven ve sorumluluk duygusunu verebilmek için onlara müdahale edebileceğimiz uzaklıkta ama asla işe karışan durumda olmamalıyız. Kontrol etmeyelim mi? Edelim. Ama yeteri kadar, aşırı gitmeyelim. Dünyada bir tek güzel çocuk vardır. Bütün anne-babalar ona sahiptir.

AYNUR BALCI
Rehber Öğretmen

ÇOCUKLARA SORUMLULUK DUYGUSU KAZANDIRALIM

